

UDGRAVNINGEN I SKOMAGERRÆKKEN 6,
NÆSTVED, SOMMEREN 1946.

Sommeren 1946 blev ejendommen Skomagerrækken 6 i Næstved revet ned og grunden gravet ud, saa at der kunne rejses en nybygning. Herved afdækkedes bygningsrester, som for største delen maa have hørt til det gamle franciscanerkloster, som indtil reformationen havde sin plads paa og ved det nuværende Axeltorv.

Kunsthandler Johan Hansen, Skomagerrækken 2, blev hurtigt opmærksom paa sagen og fulgte nøje udgravningen, som foretoges fra byggegrundens bageste ende ud mod gaden. Saa snart et passende stykke var udgravet, støbtes nyt fundament, og de udgravede sten og mursten blev kørt bort eller anvendt som fyld i grunden. Arbejdet stod paa flere uger, og Johan Hansen underrettede Nationalmuseet; mag. v. Hermansen kom til stede og undersøgte fundet.

Som det fremgaar af kortet afdækkedes i grundens bageste ende et stykke muretsmursmur, ca. 1,20 m under jordoverfladen. Muretsmurens var overalt i grunden røde, - Ca. 1,50 m længere ud mod gaden forekom hjørnet af en ca. 2,25 m høj mur af raa kampesten, gennemgaaende o. 1 m tyk; den afgrænsede et kalderrum, som laa skævt for den nuværende grund; dets nordlige hjørne maa findes - eller har eksisteret - under gadens nr. (10) ^{vælling} kalderrummets indvendige maal anslaaes til o. 15 x o. 6 m. Inden for den sydøstlige mur iagttoges sort aske (hvad der tyder paa en brand), og godt 2 m fra det sydlige hjørne var der rester af murstensmur over græsnitten. Et par meter nærmere gaden fandtes paa kampestensmurens inderside et løst ^{ampet} guld. - Den stolpe, som er angivet sydvest for muren, var en krum egetræs-bjælke med spor af fletværk; den blev desværre bortkastet.

Ca. 2 m fra kalderrummets vesthjørne førte en kampestensmur vinkelret ud fra rummet og ind til naboejendommen nr. 4, hvor den sikkert fortsattes.

I kalderrummets nordlige hjørne fandtes muretsmuren over kampestenene..

Under resten af udgravningen blev der taget fotografier, som senere forsynedes med retningspiler, svarende til kortets. Pilerne bag paa fotografierne angiver retningen mod gaden. - Fot. I viser kampestensmurens højde i det nordlige hjørne.

(Den siddende person er Johan Hansen).

Kælderrummets langmure fortsattes efter den nordvestlige tværmur; den nordøstlige blev afdækket til et stykke ind under fortovet, mens den sydvestlige er afbrudt ca. 1 m ude under gaden ved opgravning af rør. Rummet, som afgrænsedes af disse mure, ligger fra ca. 65 cm højere end kælderrummet. - Kampestenene i østhjørnet var røgsvertede.

NUM II angiver et felt, o. 1,50 x godt 1 m gulvfliser, nedlagt i sand; under dette fandtes 5 skifter munkesten. Fot. II A viser en af fliserne (med mærke). Den er nu i Nationalmuseet, mens en tilsvarende er overladt Næstved Museum.

Fra flisegulvet førte en kældergang (fot. II B) med lidt munkestensgulv ned mod kælderrummet (fald 5 cm pr. m). Fot. II C viser dekorerede sten herfra. - Under kældergangen fandtes et lerstampet hulrum. *(2 fliser fra Næstved Museum)*

III og IV med tilhørende fotografier angiver nogle brosten (et fortovej?), som fortsattes ind under nr. 4, samt en trappesten.

Fot. V gengiver de 5 skifter munkesten, der omtaltes under II.

Nord for flisefeltet afdækkedes rester af en munkestensmur, rejst paa fyld. Muren var afbrudt af en døråbning (fot. VI); vi faar et begreb om døråbningens sydvestkant af fot. VII og VII A. - Sydvest for døråbningen viser kortet et paa murfremspring. Fot. VIII angiver et murstensgulv, der stødte op til muren ved døråbningen.

Ved IX konstateredes 2 skifter kalk og 1 skifte golvsten paa sand. Omtrent fra dette sted og til ind under fortovet fandtes rester af munkesten oven paa kampestensmuren.

Paa fot. X ses døråbningens nordøstlige side; murværket her var muret paa løst sand og skred ned under udgravningen.

I ejendommens nordlige hjørne er angivet en luftkanal, som ligger lige over kampestens fundamentet og førte ind til nuværende nr. (6). Fot. XII viser endelig det nordlige hjørne. *2 fliser*

Kortet er udarbejdet af murermester Anders Hansen, mens fotografierne næsten alle er udført af fot. Melberg, Næstved. Ejeren af nr. 6, købmand William Larsen, stillede sig velvilligt til undersøgelserne.

Alle oplysningerne i denne lille beretning er givet af Johan Hansen, der daglig kunne følge udgravningen, og paa grundlag heraf er teksten affattet af adj. F. Michelsen, Næstved, som ikke var til stede ved udgravningen.

Næstved, d. 1/5 50.

Palle

Artikel 1: *Næstved*
Sydsjællands Soc. Dem.

MODTAGET

01 NOV. 1994

Dato: 3 NOV 1948

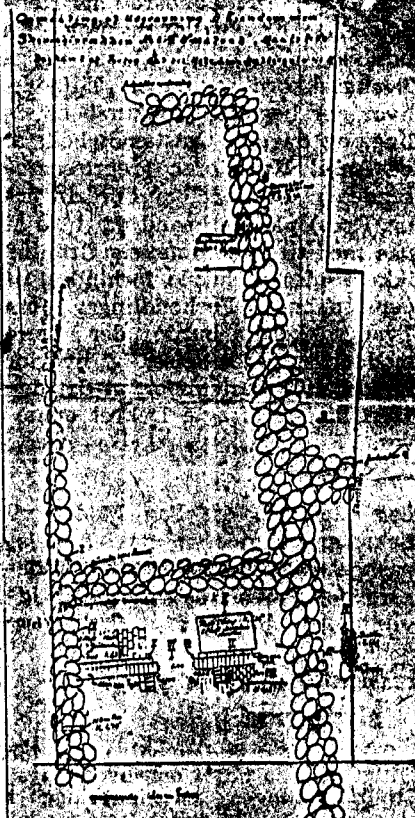
Bøvis for Graabrødreklosters Beliggenhed

Vi taler her i Næstved ofte om den gamle By, og en Del gamle Bygninger er der gaaet vist tilbage, men i Virkeligheden ligger det meste af det gamle eller ældste Næstved et Par Alen under Jorden. Ved Udgravninger i den indre By støder Arbejderne som Regel paa Levn fra Fortiden, og hvor det er muligt, undersøges disse Fund nøiere. Det var Tilfældet, da man opførte den ny Forretnings-ejendom, Munkegaarden i Skomagerrækken. Murerm. Anders Hansen, der havde Arbejdet, var isvrigt ikke særligt begejstret for det, hans Folk fandt, for det gav ham et Merarbejde, som han slet ikke havde kalkuleret med. Det viste sig nemlig, at der kun et Par Alen under Jordoverfladen fandtes et meget omfattende Granitfundament. Vor lokale Arkæolog, Kunsthandler Johan Hansen, var straks klar over, hvad det drejede sig om, og sammen med Mægler Hermansen fra Nationalmuseet undersøgte han Fundet, efterhaanden som Udgravningen skred frem. Det viste sig, at man stødte paa to Bygningsfund. Det ene, der ligger dybest, var et Granitfundament til det gamle Graabrødrekloster, som blev opført i Tiden fra 1248 til 1277, men forsvandt efter Reformationens Gennemførelse. Man har maaska Lov at gætte paa, at det er brændt, idet der ved Fundamentet er fundet Aske i det ene Hjørne.

Fundamentet angiver kun et af Bygningsens Omfang, idet det strækker sig videre ind under Haverne ved Siden af og ud under Skomagerrækken. Et af Rummene har efter det fremdragne Fundament haft en Størrelse paa 7½ Gange 4 Meter. Udover Granitfundamentet fandt man fra samme Periode nogle Brudstykker af Munkesten med Kalkmalerier, saabenbart hidrørende fra selve Klosterbygningen. I det nævnte store Kælderrum saas det endvidere, at der et enkelt Sted har været herstammet Gulv. Man fandt desuden en Lertflise med Mestermærke paa. Den beror nu paa Nationalmuseet, der havde Interesse deri.

I et højere Jordplan og nærmest ved Skomagerrækken gjorde man et Fund af et Bygningsværk fra den yngre Tids formentlig ca. 1800. Det drejer sig blot om et Flisegulv ovenpaa 7 Rækker Munkesten. Særlig har man ved dette Bygningsværk benyttet Munkesten fra Klostermurene. Ved interesseret Bistand af Murermester Anders Hansen er de nævnte Fund blevet ommaalt

og skitseret, som det fremgaar af ovenstaaende Billede. Desuden er der blevet optaget en Serie Billeder af Fundene, hvoraf Nationalmuseet har en Serie, medens Næstved Museum vil faa en anden Serie. Byens Lokalhistorie er Fundene ikke uden Betydning, idet man ikke har haft helt fast Bund under Fødderne med Hensyn til det gamle Klosters Beliggenhed, skønt man har haft enkelte Oplysninger herom.

Paa Billedet ser man foruden angivet Skomagerrækken, hvor man på højre Side har afdækket Granitfundamentet til Klosteret helt ud i Gaden. Iøvrigt er det tydeligt markeret, at Fundamentet strækker sig ind paa begge Nabogrunde (Raadhuskroens og Frk. Anne Rohlfss). De kvadrerede Aftegninger af Felten nærmest Skomagerrækken angiver Bygningsresterne fra omkring 1600. Fundet ligger i Skellingen tilhøire var Resterne af et Fortov med et afløbende Stenrin.

